

۱- گزینه «۴»

(میلاد نقشی)

«الحسد»: حسادت / «یأكل»: می خورد / «الحسنات»: نیکی ها / «كما»: همان گونه، همان طور / «تأكل»: می خورد / «النار»: آتش / «الحطب»: هیزم

(ترجمه)

۴✓

۳

۲

۱

۲- گزینه «۱»

(مهیر همایی)

«سَنَلْتَقِطُ صوراً»: عکس هایی (تصاویری) خواهیم گرفت / «من تلك»: از آن (رد گزینه ۲) / «المناظر الخلابة»: منظره های (مناظر) جذاب (رد گزینه ۴) / «فی سفرتنا العلمیة»: در سفر علمی مان (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۴

۳

۲

۱✓

۳- گزینه «۱»

(فاطمه منصور فاکي)

«الكهف» مفرد است و به معنای «غار» می باشد.

(ترجمه)

۴

۳

۲

۱✓

۴- گزینه «۲»

(بهزار جهانبفش)

«یستر» فعل مضارع به معنای «می پوشاند» است.

(ترجمه)

۴

۳

۲✓

۱

۵- گزینه «۲»

(فاطمه منصور فاکي)

با توجه به ترجمه آیه شریفه در صورت سؤال (خداوند کسی را، جز به اندازه توانایی اش، تکلیف نمی کند)، متوجه می شویم، تنها گزینه «۲» با آن هم مفهوم است.

(مفهوم)

۴

۳

۲✓

۱

۶- گزینه «۳»

(در رویشعلی ابراهیمی)

در گزینه «۳» کلمات متضاد به کار نرفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «نفعاً» و «ضرراً» با هم متضاد هستند.

گزینه «۲»: «المدح» و «الذم» با هم متضاد هستند.

گزینه «۴»: «عداوة» با «صداقة» و «العاقل» با «الجاهل» متضاد هستند.

(متعارف و متضاد)

۴

۳✓

۲

۱

۷- گزینه «۲»

(در رویشعلی ابراهیمی)

در عبارت گزینه «۲» چون جمله به صورت فعلیه آمده است، خبر نداریم، زیرا خبر

فقط در جمله‌های اسمیه وجود دارد.

در گزینه «۱»: «تَفِيدُ»، در گزینه «۳»: «شَعَبٌ» و در گزینه «۴»: «مَنْ» خبرند.

(انواع جملات)

۴

۳

۲✓

۱

۸- گزینه «۳»

(فرشته کیانی)

در گزینه «۳»، مبتدا وجود ندارد؛ چرا که مبتدا در جمله‌ای می‌آید که اسمیه باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «اللَّهُ» مبتدا است.

گزینه «۲»: «أشْجَعُ» مبتدا است.

گزینه «۴»: «كُلُّ» مبتدا است.

(انواع جملات)

۴

۳✓

۲

۱

۹- گزینه «۴»

(حسین رضایی)

«أحياء»: فاعل / «ماتية»: صفت برای فاعل

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «الصباحية»: صفت مفعول است.

گزینه «۲»: «المجد»: صفت مبتدا است.

گزینه «۳»: «العربية»: صفت مضاف‌إلیه است.

(وصف و اضافه)

۴ ✓

۳

۲

۱

۱۰- گزینه «۴»

(سعید جعفری)

«محترمون» خبر و مرفوع با «واو» است.

(محل اعرابی)

۴ ✓

۳

۲

۱

۱۱- گزینه «۳»

(هاشم زمانیان)

برای به‌دست آوردن بیش‌ترین مقدار یک رابطه سهمی داریم:

$$y = ax^2 - x + 1 \xrightarrow{\text{مقایسه با فرم استاندارد}} \begin{cases} a = a \\ b = -1 \\ c = 1 \end{cases}$$

$$x_s = -\frac{b}{2a} \Rightarrow x_s = -\frac{(-1)}{2 \times a} = \frac{1}{2a}$$

حال با جایگذاری طول رأس سهمی در رابطه سهمی داریم:

$$y_s = a \times \left(\frac{1}{2a}\right)^2 - \frac{1}{2a} + 1 = a \times \frac{1}{4a^2} - \frac{1}{2a} + 1 = \frac{1}{4a} - \frac{1}{2a} + 1$$

$$= -\frac{1}{4a} + 1 \xrightarrow{y_s=2}$$

$$-\frac{1}{4a} + 1 = 2 \Rightarrow -\frac{1}{4a} = 1 \Rightarrow a = -\frac{1}{4}$$

(نمودار تابع درجه ۲، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۴

۳ ✓

۲

۱

۱۲- گزینه «۲»

(شهرام آموزگار)

ابتدا از رابطه $2x + 5y = 20$ مقدار y را بر حسب x می‌یابیم و در رابطهحاصل ضرب $S = xy$ قرار می‌دهیم:

$$2x + 5y = 20 \Rightarrow 5y = 20 - 2x$$

$$\Rightarrow y = \frac{20}{5} - \frac{2x}{5} = 4 - \frac{2x}{5}$$

$$S = xy \Rightarrow S = x\left(4 - \frac{2}{5}x\right) = -\frac{2}{5}x^2 + 4x$$

$$S(x) = -\frac{2}{5}x^2 + 4x \xrightarrow[\text{مقایسه با فرم استاندارد } y = ax^2 + bx + c]{\text{مقایسه با فرم استاندارد}} \begin{cases} a = -\frac{2}{5} \\ b = 4 \\ c = 0 \end{cases}$$

$$x_s = -\frac{b}{2a} \Rightarrow x_s = -\frac{4}{2 \times (-\frac{2}{5})} = 5$$

$$S(5) = -\frac{2}{5} \times (5^2) + 4 \times 5 = -10 + 20 = 10$$

پس ماکسیمم مقدار حاصل ضرب $S = xy$ برابر ۱۰ است.

(نمودار تابع درجه ۲، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۴

۳

۲✓

۱

(ممد پیرایی)

۱۳- گزینه «۳»

انتخاب اعضای نمونه باید به گونه‌ای باشد که تمام اعضا شانس انتخاب یکسان داشته

باشند و انتخاب آن‌ها از قانون خاصی پیروی نکند.

(گردآوری داده‌ها، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۴

۳✓

۲

۱

۱۴- گزینه «۲»

(معمد گودرزی)

برای جمع‌آوری داده در مورد بهترین برنامه از نظر مردم استفاده از مصاحبه است.

برای جمع‌آوری داده در مورد قطر درختان یک باغ، مشاهده و اندازه‌گیری هریک از

آنها است.

برای جمع‌آوری داده در مورد متوسط میزان بارندگی در استان تهران در سال‌های

۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ استفاده از داده‌های ثبت شده یا همان دادگان‌ها است.

(گودرزی داده‌ها، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۴

۳

۲✓

۱

۱۵- گزینه «۱»

(شهرام آموزگار)

چون آماره دختران $\frac{3}{5}$ است، پس آماره پسران برابر $\frac{2}{5} = 1 - \frac{3}{5}$ است.

$$\text{پارامتر دختران} = \frac{\text{تعداد دختران دانشکده}}{\text{تعداد کل افراد دانشکده}} = \frac{700}{1200} = \frac{7}{12} \Rightarrow \text{پارامتر دختران}$$

$$\frac{\text{آماره پسران}}{\text{پارامتر دختران}} = \frac{\frac{2}{5}}{\frac{7}{12}} = \frac{24}{35}$$

(گودرزی داده‌ها، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۰)

۴

۳

۲

۱✓

۱۶- گزینه «۴»

(مهمد پیرایی)

دما یک متغیر کمی فاصله‌ای، سن متغیر کمی نسبتی و جنسیت یک متغیر کیفی اسمی است.

(گردآوری داده‌ها، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۴)

☒ ۴☐ ۳☐ ۲☐ ۱

۱۷- گزینه «۱»

(هاشم زمانیان)

با توجه به رابطه میانگین داریم:

$$\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{10}}{10} \xrightarrow{\bar{x}=18} x_1 + x_2 + \dots + x_{10} = 10 \times 18 = 180 \quad (1)$$

$$\bar{y} = \frac{y_1 + y_2 + \dots + y_{15}}{15} \xrightarrow{\bar{y}=12} y_1 + y_2 + \dots + y_{15} = 15 \times 12 = 180 \quad (2)$$

$$x_1, x_2, \dots, x_{10}, y_1, y_2, \dots, y_{15}$$

$$\bar{Z} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{10} + y_1 + y_2 + \dots + y_{15}}{10 + 15} \xrightarrow{(2), (1)}$$

$$\bar{Z} = \frac{180 + 180}{25} = \frac{360}{25} = 14.4$$

(معیارهای گرایش به مرکز، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

☐ ۴☐ ۳☐ ۲☒ ۱

۱۸- گزینه «۳»

(علی فرشار)

یک جامعه آماری می‌تواند چندین مُد داشته باشد، لذا مُد یک شاخص آماری منحصر به فرد نیست.

(معیارهای گرایش به مرکز، صفحه ۸۶)

☐ ۴☒ ۳☐ ۲☐ ۱

ابتدا داده‌های اولیه را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم و میانه را می‌یابیم:

تعداد داده‌ها فرد است، لذا میانه برابر دادهٔ وسطی است.

$$8, 9, 10, 12, \underline{13}, 14, 14, 16, 17$$

$$Q_2 = 13$$

حال اگر به داده‌های کوچک‌تر از میانه ۳ واحد اضافه کنیم، خواهیم داشت:

$$8 + 3, 9 + 3, 10 + 3, 12 + 3, 13, 14, 14, 16, 17$$

$$11, 12, 13, 15, 13, 14, 14, 16, 17$$

$$11, 12, 13, 13, 14, 14, 15, 16, 17$$

میانه در حالت جدید عدد ۱۴ است، لذا میانه یک واحد نسبت به حالت قبل افزایش

می‌یابد.

(معیارهای گرایش به مرکز، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

☒ ۴

☐ ۳

☐ ۲

☐ ۱

ابتدا میانگین داده‌ها را بدون در نظر گرفتن ضریب آن‌ها می‌یابیم:

داده‌ها	b	۱۵	۱۷	۲۵	۳۰
ضریب	۵	a	۴	۱	۲

$$\bar{x} = \frac{b+15+17+25+30}{5} \xrightarrow{\bar{x}=19/2} \frac{b+15+17+25+30}{5} = 19/2$$

$$b + 87 = 96 \Rightarrow b = 9$$

حال با یافتن مقدار **b** میانگین وزن‌دار (ضریب‌دار) داده‌ها را می‌یابیم:

$$\bar{x} = \frac{5 \times b + a \times 15 + 4 \times 17 + 1 \times 25 + 2 \times 30}{5 + a + 4 + 1 + 2} \xrightarrow{\substack{b=9 \\ \bar{x}=16/2}} \text{میانگین وزن‌دار داده‌ها}$$

$$\frac{45 + 15a + 68 + 25 + 60}{12 + a} = 16/2$$

$$\Rightarrow 15a + 198 = 16/2(12 + a)$$

$$\Rightarrow 15a + 198 = 194/2 + 16/2a$$

$$\Rightarrow 1/2a = 3/6 \Rightarrow a = \frac{3/6}{1/2} = 3$$

(معیارهای گرایش به مرکز، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۸)

۴

۳

۲✓

۱

کل جمعیت: ۸۵,۰۰۰,۰۰۰

جمعیت بالای ۱۵ سال: ۵۸,۰۰۰,۰۰۰

جمعیت زیر ۱۵ سال: $۸۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۵۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۷,۰۰۰,۰۰۰$

جمعیت فعال: ۳۸,۰۰۰,۰۰۰

جمعیت بیکار: ۱۱,۰۰۰,۰۰۰

جمعیت شاغل: $۳۸,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۷,۰۰۰,۰۰۰$

(رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۱۵)

☒ ۴

☐ ۳

☐ ۲

☐ ۱

(سارا معصوم زاده)

۲۲- گزینه «۴»

دلایلی چون تغییرات در فناوری‌های صنعتی و رویه‌های تولید، ضعیف بودن ساختار

اقتصادی، قاچاق و واردات بی‌رویه و یا تحریم‌های اقتصادی باعث می‌شود تا برخی

مشاغل از بین بروند.

(رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۱۴)

☒ ۴

☐ ۳

☐ ۲

☐ ۱

الف) مبادله به وسیله کالاهای بادوام و فاسدشدنی و قابل تقسیم به تکه‌های کوچک و پرتعداد با سرعت و راحت‌تر از مبادلات پایایی انجام می‌گرفت؛ اما افزایش تولید و زیاد شدن حجم و تعداد مبادلات، مشکلات جدیدی را با خود به همراه آورد. از جمله این که کالاهایی که به عنوان وسیله مبادله از آن‌ها استفاده می‌شد، در صورتی که مدت زیادی بدون مصرف می‌ماندند، فاسد و غیرقابل استفاده می‌شدند. همچنین به دلیل حجم زیاد، فضای زیادی را اشغال می‌کردند.

ب) وسیله پرداخت در مبادلات: شما در مبادلات خود، پول را می‌پذیرید؛ زیرا می‌دانید که دیگران نیز هنگام فروش کالاها یا خدمات خود آن را خواهند پذیرفت. پ) دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد، روش اول آن است که ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد؛ اما از آن جا که این روش معمولاً زمان‌بر است، دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.

(تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۹۳، ۹۸ و ۱۰۳)

۴

۳✓

۲

۱

(سارا شریفی)

$$\text{درصد تغییر cpi برای یک ماه (یا یک سال) معین} = \frac{\text{cpi در ماه (سال) قبل} - \text{cpi در ماه (سال) معین}}{\text{cpi در ماه (سال) قبل}} \times 100$$

$$\text{درصد تغییرات cpi در کشور B} = \frac{17,600 - 16,000}{16,000} \times 100 = \frac{1,600}{16,000} \times 100 = 10\%$$

$$\Rightarrow \text{درصد ۱۰} = \text{درصد تغییرات cpi در کشور B} = \text{درصد تغییرات cpi در کشور A}$$

$$\text{درصد تغییرات cpi در کشور A} = \frac{10}{100} = \frac{x - 8,600}{8,600} \Rightarrow 86,000 = 100x - 860,000$$

$$\Rightarrow 100x = 860,000 + 86,000 = 946,000$$

$$\Rightarrow x = \frac{946,000}{100} = 9,460$$

(تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

۴

۳

۲

۱ ✓

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به کار می‌گیرد.

گزینه «۲»: دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد؛ روش اول آن است که ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد؛ اما از آنجا که این روش معمولاً زمان‌بر است، دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.

گزینه «۳»: به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای «مدیریت حجم نقدینگی» و «حفظ ارزش پول» اعمال می‌کند، «سیاست‌های پولی» می‌گویند.

(تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۱۰۳)

☒ ۴ ✓

☐ ۳

☐ ۲

☐ ۱

۲۶- گزینه «۲»

(افسان عالی نژاد)

علت‌های تورم:

۱- نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد

۲- ناهماهنگ بودن افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید

۳- افزایش درآمدهای نفتی که منجر به رشد درآمدهای اقتصادی و رشد حجم

نقدینگی در کشور می‌شود.

موارد سایر گزینه‌ها از پیامدهای تورم هستند.

(تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

۴

۳

۲✓

۱

۲۷- گزینه «۲»

(افسان عالی نژاد)

در دوره پهلوی، در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی، قدرت اقتصادی دولت افزایش

یافت.

(مقاوم‌سازی اقتصاد، صفحه ۱۰۹)

۴

۳

۲✓

۱

۲۸- گزینه «۳»

(سارا معصوم زاده)

مقاوم سازی اقتصادی به معنای آن است که مجموع نیروهای مولد، شرکت ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور روی پای خود بایستد تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند. بیماری هایی چون وابستگی به درآمدهای نفتی، مصرف گرایی، واردات بی رویه، بهره وری و کارایی اندک شرکت های تولیدی، تورم، بیکاری و ... از بیماری های ساختاری اقتصاد ایران است.

(مقاوم سازی اختصار، صفحه ۱۱۱)

۴

۳✓

۲

۱

۲۹- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد. مهم آن است که این تعامل مقتدرانه و از روی تدبیر باشد.

(مقاوم سازی اختصار، صفحه های ۱۱۱ و ۱۱۵)

۴

۳✓

۲

۱

۳۰- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

- دوره پایانی حکومت صفویه با تغییر و تحول سریع در اروپا، مصادف بود.

- اقدامات محدود ملی و مذهبی مثل تأسیس دارالفنون و ... چندان اثربخش نبود.

(مقاوم سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۴

۳✓

۲

۱

۳۱- گزینه «۳»

(محمدر نورانی)

در این گزینه به ویژگی‌های شعر سبک خراسانی اشاره نشده است.

(سبک خراسانی، صفحه ۶۲ و ۶۳)

۴

۳✓

۲

۱

۳۲- گزینه «۲»

(ابراهیم رضایی مقدم)

یکی از ویژگی‌های نثر دوره سامانی: «افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع

عربی» و توضیح عبارت «ه» از ویژگی نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.

(سبک خراسانی، صفحه ۶۴)

۴

۳

۲✓

۱

۳۳- گزینه «۴»

(ابراهیم رضایی مقدم)

تقطیع هجایی بیت گزینه «۴»:

«- - U - U - - - U - U - -»

تقطیع هجایی گزینه‌های دیگر:

«- U - U - - U U - U - U - -»

(وزن شعر فارسی، صفحه ۶۹ و ۷۰)

☒ ۴

☐ ۳

☐ ۲

☐ ۱

۳۴- گزینه «۳»

(سعید معیری)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: (مؤید: م / ی / ید)

گزینه «۲»: (گوهرشناس: گو / هر / ش / ناس)

گزینه «۴»: (دارالمجانین: دا / رل / م / جا / نین)

(وزن شعر فارسی، صفحه‌های ۶۸ و ۶۹)

☐ ۴

☒ ۳

☐ ۲

☐ ۱

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: (ادب آن: آذبان)

گزینه «۲»: (لطیف از: لطیفز)، (درآیی: درایی)

گزینه «۳»: (برآید: براید) / (بتر از: بترز)

ب	ا	می	د	آن	ک	جا	یی	ق	د	می	ن	ها	د	با	شی
ه	م	خا	ک	ها	ی	شی	را	ز	ب	دی	د	گان	ب	رف	تم

(وزن شعر فارسی، صفحه ۶۸)

۴ ✓

۳

۲

۱

۳۶- گزینه «۴»

(سعید بهمنی)

گی	تی	ر	با	طی	با	د	در
—	—	u	—	—	—	u	—
یک	در	ف	نا	یک	در	ع	دم
—	—	u	—	—	—	u	—

نشانه‌های هجایی دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: (- / -- U - / -- U - / -- U -)

گزینه «۲»: (- U / -- U / -- U / -- U)

گزینه «۳»: (-- U / --- U / --- U / --- U)

(وزن شعر فارسی، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۴ ✓

۳

۲

۱

۳۷- گزینه «۴»

(مهم نورانی)

در بیت گزینه «۴» موازنه یا ترصیع وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: واژگان هر دو مصراع، دو به دو سجع متوازن یا متوازی دارند، بنابراین

بیت موازنه دارد:

خالق و رازق زمین و زمان

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

حافظ و ناصر مکین و مکان

گزینه «۲»: واژگان هر دو مصراع دو به دو سجع متوازن و یا متوازی دارند، بنابراین

بیت موازنه دارد:

جبریل مقیم آستان

↓ ↓ ↓

افلاک حریم بارگاهت

گزینه «۳»: واژگان هر دو مصراع دو به دو سجع متوازی دارند، بنابراین بیت ترصیع دارد:

دانه باشی مرغکانت برچند

↓ ↓ ↓ ↓

غنچه باشی کودکانت برکنند

(موازنه و ترصیع، صفحه ۷۳ و ۷۴)

۳۸- گزینه «۴»

(یاسین معریان)

در بیت گزینه «۴» بعضی واژه‌ها سجع متوازن یا متوازی دارند. به‌همین دلیل ارزش

موسیقایی کم‌تری دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

همهٔ واژه‌های دو مصراع در سایر ابیات سجع متوازی دارند، بنابراین ارزش

موسیقایی بیشتری دارد.

(موازنه و ترصیع، صفحه ۷۶)

☒ ۴

☐ ۳

☐ ۲

☐ ۱

(ابراهیم رضایی مقدم)

۳۹- گزینه «۳»

در ابیات «الف، ب، د، ه» آرایهٔ موازنه به‌کار رفته است.

(موازنه و ترصیع، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

☐ ۴

☒ ۳

☐ ۲

☐ ۱

۴۰- گزینه «۲»

(سعید جعفری)

تضاد: مدح و هجو / ترصیع ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: چون آسمان / تضاد: زمین و آسمان

گزینه «۳»: موازنه دارد / جناس: گویم، جویم

گزینه «۴»: تلمیح: تلمیح به داستان منصور حلاج / مجاز: حرف مجاز از سخن

(موازنه و ترصیع، ترکیبی)

۴

۳

۲✓

۱

(مدرسه صفاری)

۴۱- گزینه «۳»

هووخستر، سومین پادشاه مادی، در زمان فرمانروایی خود، نخست با تشکیل سپاه منظم و کارآمدی از قبایل مختلف ماد، پارس و...، قدرت خود را بر مناطق وسیعی از ایران تثبیت کرد.

(از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه ۸۲)

۴

۳✓

۲

۱

(هائیه رمرانی)

۴۲- گزینه «۳»

اردشیر سوم، پسر و جانشین اردشیر دوم، در ابتدای حکومتش کسانی از خاندان سلطنتی را که احتمال می‌داد ادعای شاهی کنند، به قتل رساند.

(از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه ۸۷)

۴

۳✓

۲

۱

۴۳- گزینه «۳»

(علی محمد کریمی)

سلوکوس و جانشینان او شهرهای زیادی را در قلمرو خود بنا کردند. آنها قصد داشتند با ایجاد شهرهای جدید و کوچاندن یونانیان به این شهرها، فرهنگ یونانی را در ایران و دیگر متصرفات اسکندر در آسیا رواج دهند. ساکنان این شهرها وظیفه داشتند از وقوع شورش‌های احتمالی و هجوم طوایف کوچ‌رو جلوگیری کنند. از سوی دیگر، این شهرها زمینه گسترش فعالیت‌های تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک را فراهم می‌آوردند.

(اشکانیان و ساسانیان، صفحه ۹۱)

۴

۳✓

۲

۱

۴۴- گزینه «۴»

(علی محمد کریمی)

حکومت اشکانی، با رشادت و روحیه جنگاوری، ایران را از چنگ بیگانگان بیرون آورد. اشکانیان با آسان‌گیری و مداراجویی فرهنگی و دینی، اقوام و فرقه‌های دینی گوناگون و حتی یونانی‌تباران ایران را که در سراسر قلمرو آنها پراکنده بودند، در کنار یکدیگر حفظ کردند.

(اشکانیان و ساسانیان، صفحه ۹۴)

۴✓

۳

۲

۱

۴۵- گزینه «۲»

(علی محمد کریمی)

قباد که در آغاز زمامداری خود قصد داشت از قدرت اشراف، نجبا و موبدان بکاهد و دست آنان را از امور کشوری کوتاه کند، به حمایت از مزدک برخاست، اما اشراف و نجبا او را از پادشاهی برکنار و زندانی کردند.

(اشکانیان و ساسانیان، صفحه ۹۵)

۴

۳

۲✓

۱

۴۶- گزینه «۱»

(مفتره صفاری)

ساسانیان بارها ناچار به جنگ با رومیان شدند. دو مورد از این جنگ‌ها در زمان شاپور یکم اتفاق افتاد که در یکی از آنها گردیانوس، امپراتور روم، کشته شد و در دیگری والرینوس، امپراتور روم به اسارت درآمد.

(اشکانیان و ساسانیان، صفحه ۹۶)

۴

۳

۲

۱✓

۴۷- گزینه «۲»

(مدرسه صفاری)

داریوش یکم، تشکیلات استانی یا شهری و شیوه اداره آنها را از نو سامان داد و قواعد تازه‌ای را برای نظارت و تسلط بیش‌تر حکومت مرکزی بر شهرها به وجود آورد.

(آیین کشورداری، صفحه ۱۰۰)

۴

۳

۲✓

۱

۴۸- گزینه «۲»

(شیبه مپی)

حکومت اشکانی به شکل غیرمتمرکز اداره می‌شد و اداره برخی از سرزمین‌ها و مناطق کشور به صورت موروثی در اختیار پادشاهان کوچک و حاکمان محلی بود که تا حدودی در اداره قلمرو خویش استقلال داشتند. آنان دارای سپاه بودند و حتی به نام خود سکه ضرب می‌کردند. این گروه از پادشاهان و حاکمان محلی برای نشان دادن اطاعت و وفاداری خویش به حکومت اشکانی، علاوه بر پرداخت باج و خراج سالانه، به هنگام جنگ، سپاه خود را در اختیار اشکانیان قرار می‌دادند. شیوه غیرمتمرکز اداره حکومت اشکانیان، شیوه حکومت ملوک طوایفی نامیده شده است. در این حکومت، دو مجلس، پادشاه اشکانی را در اداره کشور کمک می‌کردند و در تعیین جانشین پادشاه و تصمیم‌گیری برای جنگ و صلح نقش داشتند.

(آیین کشورداری، صفحه ۱۰۲)

۴

۳

۲✓

۱

۴۹- گزینه «۱»

(علی محمد کریمی)

در دوره هخامنشی، ترکیبی از قوانین و شیوه‌های دادرسی اقوام ایرانی و نیز اقوام ملت‌های غیر ایرانی تابع امپراتوری هخامنشیان، مبنای قضاوت بوده است.

(آیین کشورداری، صفحه ۱۰۵)

۴

۳

۲

۱✓

۵۰- گزینه «۴»

(مدرسه صفاری)

برخی شواهد نشان می‌دهد که در زمان ساسانیان، کتابچه‌هایی با موضوع‌های تخصصی درباره آموزش‌های نظامی از قبیل تشکیلات قشون، فنون جنگ، تیراندازی با کمان، تغذیه سپاهیان و مراقبت از اسبان وجود داشته که مربیان از آنها برای آموزش سربازان استفاده می‌کرده‌اند.

(آیین کشورداری، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۰۸)

☒ ۴☐ ۳☐ ۲☐ ۱

۵۱- گزینه «۳»

(مدرسه صفاری)

پدیده خشکسالی که عاملی طبیعی است از دلایل کاهش آب دریاچه ارومیه می‌باشد ولی گزینه‌های دیگر همگی در نتیجه فعالیت‌های انسانی به بار می‌آیند.

(منابع آب ایران، صفحه ۵۹)

☐ ۴☒ ۳☐ ۲☐ ۱

۵۲- گزینه «۲»

(هلبه مهبی)

یکی از ویژگی‌های رودهای ایران این است که با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آنها هرچه از غرب به سمت شرق کشور برویم، مقدار آب رودها کم‌تر می‌شود.

(منابع آب ایران، صفحه ۱۳۸)

☐ ۴☐ ۳☒ ۲☐ ۱

۵۳- گزینه «۲»

(مدرسه صفاری)

فرمول محاسبه رشد طبیعی جمعیت:

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{\text{میزان مرگومیر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} \times ۱۰۰$$

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{۸۰۰,۰۰۰ - ۲۰۰,۰۰۰}{۶۰,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱$$

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۵)

☐ ۴☐ ۳☒ ۲☐ ۱

۵۴- گزینه «۱»

(مدرسه صفاری)

ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد. نسبت جنسیتی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد؛ اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۷)

۴

۳

۲

۱✓

۵۵- گزینه «۲»

(مدرسه صفاری)

اگر سیاست‌های کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری می‌شود و هرم سنی به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت می‌کند و این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۹)

۴

۳

۲✓

۱

۵۶- گزینه «۴»

(مدرسه صفاری)

همه عبارات، دلایل مهاجرت را به‌درستی بیان کرده‌اند، به‌جز مورد «د»: پس از اصلاحات ارضی در دهه ۴۰، تعداد زیادی از روستاییان به علت نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند.

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۷۰)

۴✓

۳

۲

۱

۵۷- گزینه «۴»

(مدرسه صفاری)

در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آن‌ها به واحدهایی تحت عنوان «ایالت» تقسیم‌بندی می‌شد. در سال ۱۳۱۶ با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ده استان که نام هر استان یک عدد بود، تقسیم شد.

(تقسیمات کشوری ایران، صفحه ۷۳)

۴✓

۳

۲

۱

۵۸- گزینه «۲»

(هائیه مردانی)

در سال ۱۳۷۲ هجری شمسی، طرح اولین استان جدید با نام اردبیل به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و پس از آن استان‌های قم، قزوین، گلستان، خراسان‌های شمالی، رضوی، جنوبی و البرز اضافه شدند.

(تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۴)

۴

۳

۲✓

۱

۵۹- گزینه «۳»

(هائیه مردانی)

در دوره ساسانیان، کشور به سرزمین (ایالت)، خوره (استان)، تسوگ یا تسوج (شهرستان) و رستاک (دهستان) تقسیم شده بود.

(تقسیمات کشوری ایران، صفحه ۷۲)

۴

۳✓

۲

۱

۶۰- گزینه «۱»

(هائیه مردانی)

دهستان، کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود و از لحاظ محیط طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی همگن است و امکان خدمات رسانی و برنامه‌ریزی در سامانه و شبکه‌ای واحد را فراهم می‌سازد.

(تقسیمات کشوری ایران، صفحه ۷۵)

۴

۳

۲

۱✓

۶۱- گزینه «۴»

(آزاده میرزایی)

فرد با آموزش‌های اساسی و ماندگاری که در خانواده می‌بیند، اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهانی که در آن متولد شده است، پیدا می‌کند.

به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

(بازتولید هویت اجتماعی، صفحه ۷۶)

۴✓

۳

۲

۱

۶۲- گزینه «۳»

(آزاده میرزایی)

عبارت‌های «الف، ب» درست نیست.

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) انسان به‌صورت غریزی نمی‌داند چه موقعیتی در جهان اجتماعی دارد.

ب) بازتولید هویت اجتماعی به‌معنای انتقال آن از نسلی به نسل دیگر است به گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورد.

(بازتولید هویت اجتماعی، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

۴

۳✓

۲

۱

۶۳- گزینه «۴»

(بهروز یحیی)

- فرزند پزشک جراح مغز که پزشک جراح قلب می‌شود ← میان‌نسلی افقی

- معلمی که با ادامه تحصیل استاد دانشگاه می‌شود ← درون‌نسلی صعودی

- فرزند مهندسی که فروشنده لوازم خانگی می‌شود ← میان‌نسلی نزولی

- رئیس اداره راه که پس از مدتی در همان اداره، کارمند حسابداری می‌شود ← درون‌نسلی نزولی

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۴✓

۳

۲

۱

۶۴- گزینه «۴»

(سیدمحمدرضا دینانی)

هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است و هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

(تفاوت هویتی جهان اجتماعی، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۴✓

۳

۲

۱

۶۵- گزینه «۴»

(سیدمحمد مدنی، دینانی)

تعارض فرهنگی گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد. تعارض فرهنگی منجر به اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی می‌شود.

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۱۷)

۴ ✓

۳

۲

۱

۶۶- گزینه «۳»

(الهام مقدادیان)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) اقناع، روشی است که به‌واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.

ب) هر جهان اجتماعی، افرادی را که مطابق ارزش و قواعدش عمل کنند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد.

(بازتولید هویت اجتماعی، صفحه‌های ۷۶، ۷۸ و ۷۹)

۴

۳ ✓

۲

۱

۶۷- گزینه «۲»

(مهدی کاردران)

علت این‌که بعضی جهان‌های اجتماعی نمی‌توانند متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد عمل کنند و به پرسش‌های آن‌ها درباره زندگی و مرگ پاسخ دهند، به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی بازمی‌گردد.

(تمولات هویتی جهان اجتماعی، صفحه ۹۳)

۴

۳

۲ ✓

۱

۶۸- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

- بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- این‌که جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد، به تزلزل فرهنگی منجر می‌شود.

(تمولات هویتی جهان اجتماعی، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۴

۳

۲ ✓

۱

۶۹- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

علل درونی تحولات فرهنگی یا به ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد و اعضای جهان اجتماعی مربوط می‌شود یا به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی باز می‌گردد.

(تمولات هویتی جهان اجتماعی، صفحه ۹۳)

۴

۳

۲

۱✓

۷۰- گزینه «۴»

(شبیبه ممبئی)

- در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد امکان بروز و ظهور ندارند.
- در جوامع سکولار و دنیوی، امکان رأی دادن به قوانین الهی وجود ندارد.
- در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۱۶)

۴✓

۳

۲

۱

۷۱- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

لازمه بقا و تداوم ← آموزش به فرد است.

آشنایی با موقعیتش در جهان اجتماعی ← مشارکت اجتماعی

(بازتولید هویت اجتماعی، صفحه ۷۶)

۴

۳

۲

۱✓

۷۲- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

- کارمند اداره آموزش و پرورش یزد به اداره آموزش و پرورش اصفهان منتقل می‌شود
← تحرک اجتماعی افقی
- کارمند بخش حسابداری یک شرکت، مدیر داخلی همان شرکت می‌شود ← تحرک اجتماعی صعودی

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۳)

۴

۳✓

۲

۱

۷۳- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند، با فطرت آدمی سازگارتر است.

(بازتولید هویت اجتماعی، صفحه ۷۹)

۴

۳

۲

۱✓

۷۴- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) افراد «در بدو تولد» هویت اجتماعی انتسابی خود را به صورت انفعالی در محیط خانواده و ... می‌پذیرند.

ج) تحرک اجتماعی انواعی دارد: صعودی، نزولی و «افقی» (سه نوع)

ه) در این مثال، تحرک اجتماعی «افقی» رخ داده است نه صعودی؛ زیرا دو شرکت مخابرات و سایپا هر دو در سطح یکدیگر هستند و فرد در هر دو شرکت عنوان مدیر عامل را دارد.

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۳)

۴

۳✓

۲

۱

۷۵- گزینه «۳»

(کتاب جامع، با تغییر)

فردی که با پشتکار خود در یکی از عرصه‌های اجتماعی دست به نوآوری می‌زند، موقعیت اجتماعی خود را ارتقاء می‌بخشد و در صورتی که تغییرات هویتی افراد در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه واقع شده باشد، منجر به تعارض فرهنگی می‌گردد.

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۴

۳✓

۲

۱

۷۶- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

طبقه متوسط در جوامع فئودالی که جهت کسب اعتبار برای خودش، به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت و با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی آن‌ها را بی اعتبار ساخت؛ زیرا خود را تولیدکننده و مفید و اشراف را مصرف‌کننده و سربار جامعه معرفی می‌کرد. پذیرش این معیار توسط عموم مردم، به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی منجر شد که همه انسان‌ها را صرفاً براساس همین ملاک ارزیابی می‌کرد. این روند به شکل‌گیری جوامعی انجامید که در آن‌ها وضعیت اقتصادی افراد، موقعیت اجتماعی آن‌ها را معین می‌کرد و سایر ویژگی‌های هویتی به آن وابسته می‌شد.

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۴)

۴

۳

۲

۱✓

۷۷- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت. برخی ارباب و گروهی رعیت بودند. در این جوامع، طبقه‌ای از مردم عادی هم وجود داشت که نه اشراف بودند و نه رعیت. به همین دلیل از آن‌ها به طبقه سوم یاد می‌شد. این طبقه هویت منفی و پست داشت و از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود؛ ولی به علت فواید و کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد.

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۴)

۴✓

۳

۲

۱

۷۸- گزینه «۱»

(کتاب جامع، با تغییر)

هویت فرهنگی هنگامی محقق می‌شود که عقاید و ارزش‌های مشترکی در جامعه شکل گیرد و هویت خانوادگی هر کدام از ما، بخشی از هویت اجتماعی ما و نتیجه عضویت در یک خانواده است.

(تمولات هویتی جهان اجتماعی، صفحه ۹۰)

✓ ۱

۲

۳

۴

۷۹- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

- تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند.

- تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود. بحران هویت فرهنگی در جایی به‌وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود. در آن صورت تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌روند و به صورت تحولات فرهنگی درمی‌آیند و جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

(تمولات هویتی جهان اجتماعی، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

✓ ۱

۲

۳

۴

۸۰- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد. تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق نوعی تعارض فرهنگی است.

اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند.

اگر یک جهان اجتماعی با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی مواجه شود، گرفتار کهنوت و مرگ می‌شود. مرگ یک جهان اجتماعی هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود، از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها باز می‌ماند. راهبه شدن، نشانه وجود کاستی‌ها و بن‌بست‌های درون فرهنگی است.

(ترکیبی، صفحه‌های ۸۲، ۹۲، ۹۳ و ۹۸)

۱

۲

۳

✓ ۴

قضایای حملی همان جملات خبری در ادبیات‌اند (نه هر جمله‌ای).

(منطق، قضیهٔ حملی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

☐ ۴

☐ ۳

☐ ۲

☒ ۱

(مدرس ابراهیم مازنی)

موارد گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» قضیهٔ شخصی هستند و گزینهٔ «۳» قضیهٔ

محصوره است.

نکته: هنگامی که محمول یک بار بر کل موضوع حمل شود، قضیه شخصی است ولی

اگر بارها بر تک افراد موضوع حمل شود محصوره است. در گزینهٔ «۲» توجه

کنید که هرگاه منظور از یک واژه لفظ آن واژه باشد یک مفهوم جزئی به شمار

می‌آید.

(منطق، قضیهٔ حملی، صفحهٔ ۵۸)

☐ ۴

☒ ۳

☐ ۲

☐ ۱

۸۳- گزینه «۱»

(فخرها: علی نژاد)

برای رسیدن به متناقض متداخل، ابتدا باید تداخل قضیه مورد نظر و سپس متناقض

آن را به دست آوریم. تداخل «بعضی الف ب است» می شود «هر الف ب است» و

تناقض این قضیه «بعضی الف ب نیست» می باشد. می دانیم «بعضی الف ب نیست»

عکس لازم الصدق ندارد.

(منطق، اعلام قضایا، صفحه های ۶۳، ۶۵ و ۶۹)

۴

۳

۲

۱✓

(موسا عفتی)

۸۴- گزینه «۴»

قضایای حاصل از گزینه «۴» به قضیه یکسان ختم نمی شوند:

متداخل تحت تضاد: بعضی الف ج است.

متضاد متناقض:

متناقض: هر الف ج است.

متضاد متناقض: هیچ الف ج نیست.

(منطق، اعلام قضایا، صفحه های ۶۳ تا ۶۸)

۴✓

۳

۲

۱

اگر قیاس ما شکل اول باشد علامت حد وسط در مقدمه اول منفی خواهد بود، پس باید در مقدمه دوم حتماً مثبت باشد؛ زیرا در قیاس معتبر علامت حد وسط در هر دو مقدمه منفی نیست. در مقدمه دوم شکل اول قیاس اقترانی حد وسط در جایگاه موضوع قرار دارد. پس برای مثبت بودن علامت آن باید سور قضیه کلی باشد. اما موجه بودن یا سالبه بودن استدلال مهم نیست. ما می‌دانیم که هر دو مقدمه استدلال نباید سالبه باشند، اما از آنجایی که مقدمه اول این قیاس موجه است، پس منعی برای سالبه بودن مقدمه دوم وجود ندارد و گزینه «۴» صحیح است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در صورتی که مقدمه دوم سالبه کلی باشد، می‌تواند شکل دوم معتبر بسازد؛ پس این گزینه صحیح نیست.

گزینه «۲»: در شکل سوم اگر مقدمه اول موجه کلی باشد، مقدمه دوم می‌تواند هر کدام از محصورات اربعه باشد و لزومی بر موجه بودن مقدمه دوم نیست.

گزینه «۳»: شکل چهارم قیاس با مقدمه اول موجه کلی وجود دارد و این گزینه صحیح نیست.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۷)

☒ ۴

☐ ۳

☐ ۲

☐ ۱

شرط اول برای نتیجه‌گیری از یک قیاس، تکرار حد وسط (به صورت لفظی و معنایی) است تا دو قضیه با یکدیگر ارتباط پیدا کنند. در صورتی که از قیاسی که حد وسط در آن تکرار نشده است، نتیجه‌گیری شود، فرد دچار مغالطه عدم تکرار حد وسط می‌شود.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حیوان در مقدمه دوم به معنای محدودتری به کار رفته و معنای عرفی آن که در مقابل انسان است مدنظر می‌باشد.

گزینه «۲»: حد وسط (متعلق به جامعه انسانی) در هر دو مقدمه به یک لفظ و معنا به کار رفته است.

گزینه «۳»: حد وسط در مقدمه اول «از اکسیژن و نیتروژن» است و در مقدمه دوم «اکسیژن و نیتروژن»؛ بنابراین از لحاظ لفظی تکرار نشده است.

گزینه «۴»: حد وسط در مقدمه اول به معنای «آب انگور تخمیرشده مسکر» است و در مقدمه دوم به معنای «آب انگور طبیعی تخمیرنشده» به کار رفته است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۴)

۴

۳

۲✓

۱

۸۷- گزینه «۳»

(نیما پواهری)

مثبت بودن علامت موضوع و محمول زمانی است که قضیه ما «سالبه کلی» باشد، پس قیاسی را باید انتخاب کنیم که نتیجه سالبه کلی خواهد داشت.

نکته: هنگامی که یکی از مقدمات قیاس ما جزئی باشد پس نتیجه هم در صورت اعتبار قیاس حتماً دارای سور جزئی خواهد بود. (بنابراین گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ رد می‌شوند)

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۴

۳✓

۲

۱

(مهسا عفتی)

در گزینه «۳» قانون نتیجه قیاس رعایت نشده است، زیرا مقدمه دوم سالبه است اما نتیجه همچنان موجبه است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

☐ ۴

☒ ۳ ✓

☐ ۲

☐ ۱

فقط در شکل سوم و چهارم ممکن است قیاس اقترانی معتبری داشته باشیم که

مقدمه دوم آن جزئی یا کلی باشد. در شکل اول و دوم در یک قیاس اقترانی معتبر

مقدمه دوم حتماً باید کلی باشد و اگر جزئی باشد قیاس نامعتبر خواهد بود.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۷)

۴

۳✓

۲

۱